Poesia completa (1975-2023)

Per Carles Riera

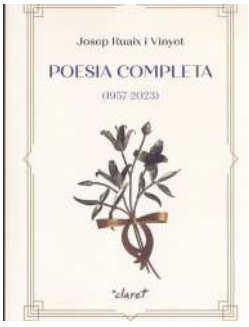

Josep Ruaix i Vinyet

Editorial Claret
Barcelona 2024
288 pàgines

Aquest llibre recull la producció poètica de l'eclesiàstic, gramàtic, escriptor i habitual col·laborador de *Llengua Nacional*, dividida en dues parts: poesia canònica (és a dir, literàriament vàlida) i composicions no canòniques (d'interès purament documental).

Els poemes hi són presentats seguint l'ordre cronològic de quan van ser compostos, repartits així (pel que fa a la primera part): I. Etapa vigatana humanística (1954-1958); II. Etapa vigatana filosòfica (1958-1961); III. Etapa vigatana teològica (1961-1965); IV. Etapa romana (1965-1971); V. Etapa moianesa-barcelonina-codinenca (1971-1983); VI. Etapa moianesa-manresana (1984-1998); VII. Etapa moianesa-calderina (1999-2023). Més tres últims blocs unitaris: VIII. Cants per a la litúrgia (1995-1997); IX. Nadales calderines (1999-2023), i X. Diàleg patriarcal (2014).

El volum conté dues obres majors: els *Cants per a litúrgia* (ja editat anteriorment, any 1998, amb música de Valentí Miserachs) i el llibret de l'oratori *Diàleg patriarcal* (igualment musicat pel mestre Miserachs i interpretat els anys 1918-1919). I molts altres poemes de temàtica vària. A més, s'hi recullen traduccions de poemes de diverses llengües (grec, llatí, italià, francès, alemany, castellà).

Les formes dels poemes són molt variades: des de rodolins fins a estrofes sàfiques, passant per corrandes, auques, romanços, composicions amb diferents combinacions mètriques, sonets i, sobretot, tankes (estrofa clàssica d'origen japonès), sense excloure el vers lliure, també força nombrós. Quan és el cas, la rima tant pot ser consonant com assonant.

L'autor, coneixedor com ningú del català, fa servir un vocabulari ric i variat: *arrosa*, verb derivat de *ros* 'rosada' (p. 20), *llampurni* 'brilli' (p. 97), *endanya* 'irrita, molesta' (p. 101), *agemolits* 'ajupits, humiliats' (p. 215), *serrejant* 'caminant per serres i muntanyes' (p. 218), etc. Adjectiva amb gust —per exemple, *insultants rialles* (p. 40), *baixada falaguera* (p. 66), *esma eloqüent* (p. 126)—, es val d'encertades metàfores —com ara «eixuga'm l'alegria» (p. 37), «xuclarà el meu pensament» (p. 99), «la cuita hivernal dels dies (p. 112)— i de comparacions molt ben trobades —«Com un vaixell que llença el llast» (p. 125), «i el cos ha anat cedint com un vell sostre» (p. 145), etc.

D'entre tot el poemari gosaria subratllar algunes peces —com el conjunt de la *Lectura dels salms* (la del salm 15 la trobo preciosa) i les obres que constitueixen les tres últimes seccions—, però ja se sap que la tria depèn molt del gust de cadascú: «On l'és, l'amat, on és?» (p. 31-32), peça primerenca de l'eix religiós; «Romanç de pàtria» (p. 40-41), poema relativament precoç de l'eix patriòtic; «Sant Feliu, des de Solanes» (p. 89), impressió sobre Sant Feliu de Codines quan l'autor hi actuava de vicari; «Pàtria i fe» (p. 164), text per a una sardana del seu amic Miserachs, i, és clar, moltes altres peces.

Com es diu en la contraportada del llibre, «el lector probablement hi experimentarà, sovint, emoció estètica; de l'altra, tindrà un document que l'ajudarà a comprendre un determinat temps, uns determinats llocs, unes determinades persones».